

»V AMERIKO!«
RAZSTAVA MUZEJA MIKLOVA HIŠA
V RIBNICI NA DOLENJSKEM

Viktorija Kante

Dvaindvajsetega septembra 2000 smo v Muzeju Miklova hiša odprli stalno razstavo o izseljevanju iz Ribniške doline od druge polovice 19. stoletja do druge svetovne vojne. Podlaga za razstavo sta bili mikrostudija, ki jo je napravil Dean Ceglar (Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU) in terenske raziskave, ki sem jih sama opravila kot avtorica razstave.

Od začetka priprav do samega odprtja razstave je minilo leto dni. Pri pripravi nanjo je bilo potrebno dobesedno »odkrivati Ameriko«, saj v muzejskem depozitu, razen nekaj števil *Amerikanskega Slovencea*, drugih predmetov ni bilo. Prebivalce Ribniške doline sem prosila za pomoč pri zbiranju predmetov, ki bi se nanašali na izseljevanje in življenje v izseljenstvu in sicer preko našega lokalnega časopisa ter radia, vendar na začetku ni bilo pravega odziva. Ljudje so zaživel z razstavo šele, ko sem se pojavila na terenu in od hiše do hiše spraševala po morebitnih predmetih in spominih na Amerikance. Skoraj v vsaki hiši se je kaj našlo, če ne drugega, vsaj spomine. Predmeti, ki sem jih pridobila za razstavo so predvsem slikovno gradivo, pisma, kovčki in skrinje ter druge malenkosti.

Razstava je razdeljena nekako v tri sklope. Prvi popelje obiskovalca v samo temo izseljevanja, mu na kratko prikaže razmere v Evropi v drugi polovici 19. stoletja, na grafičnih prikazih pa se seznani s številčnimi podatki o odhajajočih, prvih Slovencih, misijonarjih na ameriških tleh ter o stališčih Cerkve in države do izseljevanja. Drugi del je namenjen potovanju posameznika od doma do trenutka, ko je zagledal Kip svobode na vhodu v newyorško pristanišče. Večino gradiva za ta sklop razstave sem si izposodila na Inštitutu za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, nekaj fotografij pa je kopiranih iz literature, ki je sem jo imela na razpolago.

Kup kovčkov in skrinj – simbol prihoda na Ellis Island – loči splošni del od dela, ki je namenjen usodam Ribničanov. Pri tem ribniškem delu je uporabljen enak pristop kot na začetku splošnega dela, in sicer krajši uvod, kdaj in zakaj so se Ribničani začeli izseljevati, na ogled sem postavila najstarejši ohranjeni potni list iz Ribniške doline iz leta 1859, prikazala nekaj številčnih preglednic ter predstavila področja, kamor so se Ribničani v največji meri izseljevali. Sledijo fotografije in zgodbe o usodah posameznikov in družin v novi domovini. Zaradi velikega števila fotografij ter ustnih virov, se je oblikovala razstava, Mojca Turk, odločila, da jih obiskovalec prelistava v posebnem albumu.

Ob razstavi smo izdali tudi zloženko v slovenskem in angleškem jeziku.

»V AMERIKO!« je bil najpogostejše slišani vzklik druge polovice 19. in začetka 20. stoletja. Obubožani in lačni so pričeli odhajati proti obljubljeni stanjski deželi, Ameriki.

»TO AMERICA!« was the most frequently heard shout during the second half of nineteenth century and the beginning of the twentieth. Those who were impoverished and hungry set off for the promised land of dreams: for America.

Razstavo pa zaokrožuje pesem Lepa Vida, ki jo je pred letom 1819 zapisal Jožef Rudež, etnograf, graščak in mecen, rojen v Ribnici. Po tem besedilu je Prešeren spenil svojo Lepo Vido. Lepa Vida na naši razstavi predstavlja simbol hrepenenja po nečem novem, neznanem, po katerem so hrepeneli tudi izseljenci. Enako kot Vida, pa je marsikdo doživel v novi domovini razočaranje.